ภาวะเลือดออกในช่องเยื่อหุ้มปอด (Hemothorax)

อ.ดร.กรวรรณ สุวรรณสาร

ภาวะเลือดออกในช่องเยื่อหุ้มปอด เกิดได้จากทั้งการบาดเจ็บแบบกระแทกและแบบทะลุทะลวงที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บของเนื้อปอด อาจพบร่วมกับภาวะลมรั่วในช่องเยื่อหุ้มปอด

สาเหตุ

การบาดเจ็บที่หน้าอก ความผิดปกติของการแข็งตัวของเลือดศัลยกรรมหน้าอก (ทรวงอก) หรือหัวใจ การตายของเนื้อเยื่อปอด มะเร็งปอด มะเร็งเยื่อหุ้มปอด การฉีกขาดของหลอดเลือดจากการใส่สายสวนหลอดเลือดดำส่วนกลางหรือความดันโลหิตสูงอย่างรุนแรง วัณโรค

ปัจจัยเสี่ยง

การเล่นกีฬาที่มีแรงประทะมาก เช่น ฟุตบอล มวย การผ่าตัดใหญ่ เช่น การผ่าตัดหัวใจแบบเปิดหรือการปลูกถ่ายปอด เป็นต้น

พยาธิสรีรวิทยา

ปกติในช่องว่างระหว่างเยื่อหุ้มปอดทั้งสองชั้นมีความดันเป็นลบระหว่าง 10 - 20 มิลลิเมตรปรอท ทำให้ปอดขยายตัวได้สะดวกในระหว่างการหายใจ เมื่อมีรูทะลุจากภายนอกเข้าไปในโพรงเยื่อหุ้มปอดและมีเลือดอยู่ในระหว่างโพรงเยื่อหุ้มปอด จะทำให้ความดันลบในโพรงเยื่อหุ้มปอดลดลงเรื่อยๆ จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปริมาณเลือดในโพรงเยื่อหุ้มปอด ถ้ามีเลือดในโพรงเยื่อหุ้มปอดมาก ปอดจะแฟบ ผู้ป่วยจะมีอาการขาดออกซิเจน ประกอบกับการสูญเสียเลือดอาจช็อคหมดสติได้

ภาวะที่มีเลือดออกในช่องเยื่อหุ้มปอดแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

1. ภาวะที่มีเลือดออกน้อย คือ ภาวะที่มีเลือดอยู่ในช่องเยื่อหุ้มปอดไม่เกิน 350 มิลลิลิตร จึงมักไม่มีอาการและอาการแสดง

2. ภาวะที่มีเลือดออกปานกลาง คือ ภาวะที่มีเลือดอยู่ในช่องเยื่อหุ้มปอด 360 - 1,500 มิลลิลิตร ผู้ป่วยจะหายใจลำบาก

3. ภาวะที่มีเลือดออกมาก (Massive hemothorax) คือ ภาวะที่มีเลือดอยู่ในช่องเยื่อหุ้มปอด ตั้งแต่ 1,500 มิลลิลิตร หรือมากกว่า ร้อยละ 40 ของปริมาตรเลือดในระบบไหลเวียน ผู้ป่วยจะมีหายใจลำบาก ช็อค

อาการและอาการแสดง

แน่นหน้าอก หายใจลำบาก หายใจเร็ว เสียงหายใจเบา หัวใจเต้นเร็ว เหงื่อออก อาการซีดเขียว เส้นเลือดที่คอโป่งจาก mediastinum และหลอดลมถูกดันไปด้านตรงข้ามกับด้านที่มีพยาธิสภาพ อาจพบบาดแผลที่ผนังทรวงอก ปวดจากการบาดเจ็บ ช็อค (hypovolemic shock)

การวินิจฉัย

ประวัติ การตรวจร่างกาย: เคาะปอดได้เสียงทึบ (dullness), chest x- ray (upright position), CT scans, arterial blood gas: respiratory acidosis, การวินิจฉัยหาสาเหตุของการมีเลือดออก

การรักษา

จุดมุ่งหมายของการรักษา คือ แก้ไขภาวะเสียเลือดและนำเลือดออกจากช่องเยื่อหุ้มปอด เพื่อให้ปอดสามารถขยายตัวได้ ประกอบด้วย การรักษาแบบประคับประคอง ให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ ให้เลือด ทำหัตถการ เช่น เจาะท่อระบายทรวงอก (thoracentesis) ใส่ท่อระบายทรวงอก (thoracostomy) ผ่าตัดเปิดทรวงอก (thoracotomy) การตัดปอด (lung Resection) ตัดกลีบปอด (lobectomy) เป็นต้น

ภาวะแทรกซ้อน

1. การสูญเสียเลือดจำนวนมาก อาจทำให้ผู้ป่วยช็อคเนื่องจากขาดเลือดและออกซิเจน (hypovolemic shock) จนนำไปสู่ความเสียหายของอวัยวะต่างๆ เช่น หัวใจ สมอง เป็นต้น

2. ภาวะมีหนองในช่องหุ้มปอด (empyema) สาเหตุจากเลือดที่อยู่ในช่องเยื่อหุ้มปอดทำให้เกิดการติดเชื้อ หากไม่รักษาจะกลายเป็นติดเชื้อในกระแสเลือด (sepsis)

3. การหายใจล้มเหลว (respiratory failure) จากปอดที่ยุบตัว หากไม่ได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วน ผู้ป่วยจะหยุดหายใจ

บรรณานุกรม

สุจินดา ราญมีชัย. (2554). *การพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะกระดูกซี่โครงหักร่วมกับมีเลือดออกในช่องเยื่อหุ้มปอด.* http://www.msdbangkok.go.th/dowload%20file/Personal/Succeed/RN/L6/0601.2_7143/w_sujinda%20ranmeechai.pdf

Stephens, C. (2017, July 1). *Hemothorax: What you need to know*. https://www.medicalnewstoday.com/articles/318184

Weatherspoon, D. (2017, August 28). *Hemothorax*. https://www.healthline.com/health/hemothorax